

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2

THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM
IN SUBJECT GROUP OF SOCIAL STUDIES RELIGION AND CULTURES
ON TOPIC OF THE ELEPHANT CEMETARY AT JIANG 'S FORREST TEMPLE
IN SURIN FOR MATAYOMSUKSA 2 STUDENTS UNDER SURIN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

เดชกุล มัทวานุกูล¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ (2) เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ ในด้าน (2.1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นตามเกณฑ์ 80/80 (2.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนการเรียนรู้และภายหลังการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ (2.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ และ (2.4) ความพึงพอใจของบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยเอกสารหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ และเอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์

2. คุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ พิจารณาได้จาก (1) หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02/83.64 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภายหลังการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นอยู่ใน

¹ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ระดับมาก และ (4) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้าง วัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การวิจัยและพัฒนา, หลักสูตรท้องถิ่น, การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น, สุสานช้าง

Abstract

The purposes of this research were (1) to develop local curriculum on topic of the Elephant Cemetery at Jiang ' s Forrest temple in Surin for Matayomsuksa 2 students under Surin Primary Educational service Area Office 2. (2) to study the quality of the local curriculum in these aspects (2.1) the efficiency of the local curriculum according to the criteria 80/80 (2.2) the learning achievement of students before and after learning the local curriculum. (2.3) the students satisfaction towards on learning the local curriculum. (2.4) the satisfaction of stakeholders in developing the local curriculum. The results of this research were as follows (1) The local curriculum consisted of a handbook of local curriculum and a handbook for learning management of local curriculum. (2) The quality of local curriculum were (2.1) The efficiency of the local curriculum was at 83.02/83.64. (2.2) After using a local curriculum the post-test scores of learning achievement of the experimental group were significantly higher than the pre-test scores at .05 level .(2.3) The satisfaction of students were at high level. (4.2) The satisfaction of stakeholder's were at high level.

Keywords : Research and Development, Local curriculum, Local curriculum Development, Elephant Cemetery

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เปิดโอกาสให้สถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่นสามารถจัดทำสาระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นได้นั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 15) หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับบริบทของสังคม สภาพแวดล้อมนั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และนอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป (คันธรส เพ็ญจรัส, 2549, น. 3) ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาซึ่งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและให้สนองความต้องการตามนโยบาย

การศึกษาที่จำเป็น จึงเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นจัดทำรายละเอียดในส่วนที่เป็นความรู้ของท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์ และนำความรู้ความสามารถของภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นพื้นฐานความรู้ของชุมชน ซึ่งมี มาเป็นเวลานาน แม้เวลาผ่านล่วงเลยมานานแล้วก็ตาม แต่ก็สามารถนำองค์ความรู้อันเป็นรากเหง้า แห่งวิถีบรรพบุรุษ นำมาเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบันโดยไม่จำเป็นต้องปฏิเสธ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หากแต่จะใช้สิ่งเหล่านี้ด้วยสติปัญญาอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน (เสรี พงศ์พิศ, 2533, น. 15) ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ ภูมิปัญญาด้านคติความเชื่อ ซึ่งมีพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสม ถ่ายทอด ผ่านมาเป็นเวลานาน ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นแบบแผน ของการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับกาลสมัย ภูมิปัญญา ด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่นที่ให้แนวทาง ของการพึ่งพาตนเอง และได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับปัจจุบัน และภูมิปัญญาด้านแนวคิดหลัก ปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านสามารถนำมาดัดแปลงใช้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความจำเป็นอย่างมากเพราะนอกจากภาระที่สถานศึกษา จะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงในชุมชน ท้องถิ่นของตน (อุบลรัตน์ กิจไมตรี, 2544, น. 3)

จังหวัดสุรินทร์อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมหลายอย่างของชาวกัมพูชามีความคล้ายคลึงกันกับประเพณี และวัฒนธรรมของชาวสุรินทร์ เช่น ภาษาพื้นบ้านของชาวสุรินทร์ ลักษณะความเป็นอยู่ ผิพรรณ และนิสัยใจคอ รวมถึงศิลปะ โบราณสถาน โบราณวัตถุหลายแห่งในจังหวัดสุรินทร์มีลักษณะ คล้ายคลึงกับศิลปะของประเทศราชอาณาจักรกัมพูชามาก มีอารยธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมานับตั้งแต่สมัยโบราณเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีชนพื้นเมือง หลากหลาย ทั้ง ชนพื้นเมืองกลุ่ม “ชาวขะแมร์” “ชาวลาว” และอีกกลุ่มหนึ่งนั่นคือ “ชาวกวย” หรือ “ชาวกูย” หรือ “ชาวส่วย” ซึ่งจะมีทั้งกลุ่มเลี้ยงช้างและไม่เลี้ยงช้าง กลุ่มที่เลี้ยงช้างจะเรียกตัวเองว่า “กวยอาเจียง” ชาวกวยกลุ่มนี้เป็นผู้มีความชำนาญในเรื่องการจับช้างและเลี้ยงช้าง มีความผูกพันกับ ช้างมานานนับตั้งแต่บรรพบุรุษ ชุมชนเดิมของชาวกวยอยู่ในเมืองอัตตะปือแสนแป แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ครั้นเมื่อชาวกวยอพยพมาอยู่ในแผ่นดินไทยได้เลือกทำเลที่ตั้ง บ้านเรือนอยู่อาศัยในแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะในการเลี้ยงช้างมากที่สุด เมื่อสมัยร้อยกว่าปีที่ผ่านมา สภาพพื้นที่แถบอำเภอจอมพระ อำเภอชุมพลบุรี และอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ยังมีสภาพเป็นป่าดง มีลำน้ำชีและลำน้ำมูลไหลผ่าน ชาวกวยได้สร้างบ้านเรือนเป็นหมู่บ้าน มีอาชีพเลี้ยงช้างเพียงอย่างเดียว ทุกครอบครัวเลี้ยงช้างไว้ในครอบครัวเป็นเจ้าของตั้งแต่หนึ่งเชือก จนถึง 10 เชือก เลี้ยงแบบปล่อยให้หา กินกันตามชายป่าแถบลำน้ำ อยู่กันเป็นโขลงก็จะสามารถผสมพันธุ์และตกลูก เพิ่มประชากรของช้างได้ ดังนั้นชาวกวยกับช้าง จึงมีความผูกพันกันอย่างแนบแน่นยิ่งกว่าสัตว์เลี้ยงธรรมดา เพราะถือว่าช้างเป็น มรดกทางวัฒนธรรม ที่ประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกัน การปฏิบัติต่อช้าง ชาวกวยถือว่าเป็นการปฏิบัติ ต่อบรรพบุรุษของตน โดยเชื่อว่าวิญญาณบรรพบุรุษจะคอยให้ความคุ้มครองครอบครัวตลอดไป หากใคร

ประพตติละเมิดก็จะถูกลงโทษจากบรรพบุรุษ ดังจะเห็นตามบ้านเรือนของกวยอาเจียงจะต้องมีศาลปะกำและเครื่องมือในการคล้องช้าง ยิ่งบ้านไหนมีฐานะเป็นหมอใหญ่ ศาลปะกำก็จะมีขนาดใหญ่ตามฐานะ ชาวกวยปฏิบัติต่อช้างเสมือนหนึ่งเป็นสมาชิกของครอบครัว เด็ก ๆ ลูกหลานจะถูกสอนและเรียนรู้วิธีปฏิบัติต่อช้างเยี่ยงญาติพี่น้อง คอยดูแลทุกข์สุขในยามเจ็บป่วย หรือแม้แต่ช้างเสียชีวิตพวกเขาก็จะปลงศพ และทำพิธีทางศาสนาให้ ชาวกวยถือว่าเมื่อช้างมีชีวิตอยู่จะทำประโยชน์ให้พวกเขาอย่างมากมายเช่นกัน (พิมพ์ลดา วิศิษฐ์กิตติกร, 2560, น. 78)

สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์เป็นสถานที่ฝังศพช้างที่เสียชีวิตและเป็นพื้นที่ที่ให้ช้างของสุรินทร์กลับมาอยู่ร่วมกันตามความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายกวย จังหวัดสุรินทร์ และเป็นสถานที่เก็บรวบรวมโครงกระดูกหรือประวัติชาติพันธุ์ของช้างแต่ละเชือก นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยว และโครงการนำช้างคืนถิ่นโดยความคิดริเริ่มของหลวงพ่อบุญสมุห์หาญบุญญารโธ เจ้าอาวาสวัดป่าอาเจียง เมื่อปี พ.ศ. 2538 และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้ให้ความร่วมมือ ในการจัดทำสุสานช้างที่วัดป่าอาเจียงเพื่อเป็นแหล่งศึกษาสายพันธุ์ช้างของจังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งสุสานช้างทำเป็นรูปทรงหมวกสมัยโบราณ เพื่อให้ความร่มเย็นแก่ช้างที่เสียชีวิตไปแล้ว ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและการกระจายของวัฒนธรรมจากนานาประเทศได้เข้ามาสู่ชุมชนชาวไทยมากขึ้นเป็นลำดับ จึงส่งผลกระทบทำให้วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาวไทยเชื้อสายกวย ในชุมชนท้องถิ่นบ้านตากกลาง เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเรื่อย ๆ การสืบทอดกันทางภูมิปัญญาของชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้นเพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ พื้นฟูประเพณี ให้กับเยาวชนรุ่นหลัง เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนได้เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรมของตน ซึ่งมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ จังหวัดสุรินทร์ ได้ตระหนักและดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสร้างสำนึกของประชาชน ให้เกิดความสามัคคี ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยการส่งเสริม รักษาวัฒนธรรมและประเพณี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ร่วมกับอำเภอท่าตูม องค์การบริหารส่วนตำบลกระโพ ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นชั้นต้นที่อำนวยความสะดวก กำกับดูแลให้มีการดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าความเป็นท้องถิ่นของตน และร่วมกันอนุรักษ์สืบสานมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนพื้นเมืองในจังหวัดสุรินทร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ โดยพิจารณาจากประเด็นดังนี้

- 2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นตามเกณฑ์ 80/80
- 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภายหลังการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์
- 2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์
- 2.4 ความพึงพอใจของบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องสุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้
2. คุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายบริหารสถานศึกษาท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 17 โรงเรียน จำนวนประชากร 205 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตากกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 20 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีภูมิสำเนา และสภาพบริบทที่มีลักษณะเดียวกันกับกลุ่มประชากร

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น

ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2.2 ตัวแปรตาม

- 2.2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น
- 2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 2.2.4 ความพึงพอใจของบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

คือ หลักสูตรท่องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา Research and Development ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท่องถิ่น กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ และประเมินโครงร่างหลักสูตรท่องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท่องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพเพื่อปรับปรุงหลักสูตรท่องถิ่นซึ่งพิจารณาจาก (1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรท่องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภายหลังการเรียนรู้หลักสูตรท่องถิ่น (3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท่องถิ่น และ (4) ความพึงพอใจของบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท่องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เอกสารหลักสูตรท่องถิ่นและเอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท่องถิ่น
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตากกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียน และการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท่องถิ่น โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือราชการเพื่อขออนุญาตดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรท่องถิ่น กับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตากกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนสอบก่อนเรียน

3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ร่วมกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านตากกลาง กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตากกลาง จำนวน 20 คน โดยดำเนินการสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำการจดบันทึก และบันทึกภาพบรรยากาศระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. เมื่อสิ้นสุดการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง

5. ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

1. การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ ทำให้ได้เอกสารหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง และเอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัดป่าอาเจียง ที่ได้รับการประเมินจากแบบประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพโดยพิจารณาจาก ดังนี้

2.1 หลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02 /83.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ภายหลังจากทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก

2.4 บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นใช้ระเบียบวิธีการวิจัยรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ทำให้ได้เอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 เอกสารหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สุสานข้างวัดป่าอ้าเจียง สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนกรอบหลักสูตรท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยวิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลางที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความศรัทธา ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกหวงแหนและเกิดจิตใจอนุรักษ์ท้องถิ่นซึ่งเรื่องที่ได้วิจัยได้พัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่ใน สภาพแวดล้อม ชุมชน สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และกรอบของสาระหลักสูตรท้องถิ่นระดับเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว นำมาพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรักความศรัทธาในท้องถิ่นที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นระบบ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน โดยอาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ศึกษาวิเคราะห์ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงทำให้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่อง สุสานข้างวัดป่าอ้าเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งทำให้ได้เอกสารหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 เอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอ้าเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1. ประวัติความเป็นมาของข้างจังหวัดสุรินทร์ 2. ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมเกี่ยวกับข้างจังหวัดสุรินทร์ 3. ความเป็นมาและความเชื่อเกี่ยวกับสุสานข้าง 4. วัดป่าอ้าเจียงจังหวัดสุรินทร์ 5. การส่งเสริมการท่องเที่ยวสุสานข้างวัดป่าอ้าเจียง จังหวัดสุรินทร์ โดยเอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นฉบับนี้ได้รับการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านซึ่ง มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีเนื้อหาเหมาะสมมาก มีความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น การกำหนดเนื้อหาในเอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับบริบทท้องถิ่น ความเป็นมา ความเชื่อ วัฒนธรรมความเชื่อ และสุสานข้างวัดป่าอ้าเจียง บ้านตากกลาง วิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ภูมิปัญญา และผู้ทรงคุณวุฒิ มีทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น วัฒนธรรมอำเภอ ปลัดอำเภอท่าตูม กลั่นกรองเนื้อหาออกมาจนได้เอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสุสานข้างวัดป่าอ้าเจียง จังหวัดสุรินทร์ ที่มี

ความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ลดา วิเศษฐิตติกร (2560, น. 6) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ประเพณีบวชนาคช้าง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยเอกสารหลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ประเพณีบวชนาคช้าง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.42/83.75

2. คุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 มีดังนี้

2.1. หลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 83.02 /83.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ และเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากขั้นตอนการจัดทำเอกสารหลักสูตรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้จัดทำกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความชำนาญเฉพาะด้านการเลี้ยงช้าง ทำให้เกิดทักษะในการปฏิบัติอย่างแท้จริง ผู้วิจัย ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านตากกลาง และปราชญ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่นร่วมกันเป็นครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะรูปแบบบูรณาการภูมิปัญญาในท้องถิ่น ใช้แนวทางการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สำรวจในพื้นที่จริงที่สุสานช้างวัดป่าอาเจียง โดยมีกระบวนการเรียนรู้โดยการปฏิบัติตามขั้นตอน ศึกษา ค้นคว้า ทำการสังเกตขณะทดลองใช้หลักสูตร ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามกระบวนการของการพัฒนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างมีระบบมีขั้นตอน โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆตรวจสอบทุกขั้นตอนและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา การวิจัยเชิงทดลองในขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทสอดคล้องกับแนวคิดของวิทเทอร์ (Wither, 2000, p. 2176 - A) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดพื้นฐานทางการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์พื้นฐานการศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นควรปรับปรุงให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เด็กจะเกิดความคิดโดยการใช้อยู่อาศัยสัมผัสทุกส่วนกับสิ่งแวดล้อมที่พวกเขาอยู่ และผลการวิจัยของปลาทอง อัยวรรณ (2551, น. 88 - 90) พบว่าการใช้ท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติจริงและมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.55 / 78.64 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพรพรณ โขมาลา (2554, น. 95) พบว่าผลการประเมินหลังการใช้หลักสูตรนักเรียนจำนวนร้อยละ 85.00 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิจัยของสุภาวดี สมัครสมาน (2556, น. 112) ดำเนินการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การฟอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.24 /83.75 สูงกว่าที่กำหนด ผลการวิจัยของจักรพันธ์ แต้มทอง (2559, น. 124 - 125) ดำเนินการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ความเชื่อของชาวกูย จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.24 /83.75 สูงกว่าที่กำหนด

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนภายหลังการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นผลมาจากผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ มีองค์ความรู้และใบกิจกรรมให้

ปฏิบัติทำให้เกิดทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้จริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้โดยไม่เครียด เกิดการจดจำทฤษฎีจากการปฏิบัติจริง หลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นใช้รูปแบบการประเมินที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของนุพิศ อัครพิน (2553, น. 98 - 99) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา จังหวัดสกลนคร พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของคมคาย เกรอด (2552, น. 87 - 88) พบว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องวรรณกรรมเพลงฉ่อยที่บ้านคุณยาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเยาวรัตน์ เชี่ยวชาญ (2552, น. 101 - 102) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยของสุภาวดี สมศรีสมาน (2556, น. 112) ดำเนินการการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การฟอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จักรพันธ์ แต้มทอง (2559, น. 124 - 125) พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ความเชื่อของชาวกูย จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตากกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์และมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม ดังนั้นการเรียนรู้เรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นระบบ ระเบียบ แต่ละเรื่องมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนและประสบการณ์ วุฒิภาวะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองจากประสบการณ์จริง จากการลงมือปฏิบัติ ได้ออกศึกษานอกสถานที่ที่สุสานข้างวัดป่าอาเจียง และในชุมชนบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ กิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สัมพันธ์กับชีวิตจริง และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิสัย มาตัน (2552, น. 115 - 116) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับช่วงชั้นที่ 3 เรื่อง การทำปลาสามสมุนไพร ของโรงเรียนด่านแม่คำมันพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่งต่อหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวรรณ ศรีพันธ์ (2553, น. 90 - 91) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้าฝ้ายย้อมโคลน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้าย้อมโคลนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจบ ศิริวัฒน์ (2553, น. 112 - 113) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของ สุภาวดี สมัครสมาน (2556, น. 112) ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การพอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของจักรพันธ์ แด้มทอง (2559, น. 124 - 125) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ความเชื่อของชาวกูย จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ความเชื่อของชาวกูย จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก

2.4 บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านตากกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาจากการต้องการของผู้เรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาภูมิปัญญา และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยทุกฝ่ายร่วมกันสนับสนุน ในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น แผนการจัดการ เรียนรู้มีความสอดคล้อง ลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจนในทุก ๆ กระบวนการ เวลาเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของหลักสูตร ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจใน ความเป็นมา ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้มีจิตสำนึกรัก ผูกพัน ท้องถิ่นของตน สามารถสื่อสารในการแนะนำเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนได้อย่างภาคภูมิใจ นอกจากนี้รูปแบบของหลักสูตรยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองจากประสบการณ์จริงจาก การลงมือปฏิบัติ ได้ออกนอกสถานที่ กิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถ สร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สัมพันธ์กับชีวิตจริง และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพอลโลซซี (Pallozzi, 1981, p. 1418-A อ้างถึงใน จรัส ศรีประพันธ์, 2540, น.73) ได้ศึกษารูปแบบของชุมชน ต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงเรียนท้องถิ่นในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า รูปแบบที่ใช้ในการศึกษาควรขยายออกไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมือง การจัดการศึกษาในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายและโรงเรียนไม่ควรติดอยู่กับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่ายชุมชนควรเสนอ นโยบายที่ตรงกับความสามารถของตนเองและสิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงคือการรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ โรงเรียนจัดขึ้นซึ่งอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับ งานวิจัยของพิมพ์ลดา วิเศษกิตติกร (2560, น. 6) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ประเพณีบวชนาค ช้าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการ จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ประเพณีบวชนาคช้างอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานข้างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นได้ในทุกระดับชั้นเรียน โดยควรพิจารณารายละเอียดดังนี้

1.1 ครูผู้สอนต้องศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรระดับชั้นเรียนของนักเรียนที่จะนำไปจัดการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนตามยุคสมัย

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสมแต่ละประเภทที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้งอย่างละเอียด

1.4 ในขั้นการทำแบบทดสอบและใบงานท้ายแผนการเรียนรู้ ครูควรให้นักเรียนทราบผลการปฏิบัติงานทันที เพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดกำลังใจในการทำกิจกรรมและปรับปรุงพัฒนาตนเองมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนทุนการวิจัย เพื่อเป็นการส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาที่มีความหลากหลายเกี่ยวกับความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นการสนับสนุนร่วมส่งเสริมและอนุรักษ์ให้เป็นที่รู้จักและคงอยู่สืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คมคาย เกรอด. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมเพลงฉ่อยที่บ้านคุณยาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- คันธรส เพ็ญจรัส. (2549). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรัส ศรีประพันธ์. (2540). การศึกษาการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนเพื่องานวิชาการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- จักรพันธ์ แด่มทอง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ความเชื่อของชาวกูย จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- นุพิศ อัครพิน. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี เรื่อง ผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรจบ ศิริวัฒน์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ประภาพรณ โษะมาลา. (2554). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมนางเล็ดกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปลาทอง อัยวรรณ. (2551). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง อาหาร พื้นเมืองสกลนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, โปรแกรม วิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์ลดา วิศิษฐ์กิตติกร. (2560). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ประเพณีบวชนาคช้าง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- มะลิวรรณ ศรีพันธ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอผ้าฝ้ายย้อมโคลน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัย, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- เยาวรัตน์ เชี่ยวชาญ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าวไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมัย สุทธิธรรม. (2537). คนคล่องช้าง. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ ฯ: เอส พรินต์ติ้งเฮาส์.
- สุนิสสัย มาตัน. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับช่วงชั้นที่ 3 เรื่อง การทำปลาสาม สมุนไพรรองโรงเรียนด่านแม่คำมันพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์.

- สุภาวดี สมัครสมาน. (2556). กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การพอกเส้นไหม ด้วยสมุนไพรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2533). ภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพฯ ฯ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- อุบลรัตน์ กิจไมตรี. (2544). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดเพลงอีแซว ภูมิปัญญาท้องถิ่น สพรรณบุรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Wither, Sarash E. (2000). Local Curriculum Development and Place – based Education [Online] Available from [http : //Ni.net.th/dao/detail.nsp](http://Ni.net.th/dao/detail.nsp) (Acces date: January 15, 2018).